

Flygeneralen vil satse på landforsvaret

117975

Generalsuniformen er hengt vekk for godt. På sin 70-års fødselsdag er Johan K. Christie opptatt av sysler hjemme på gården i Vang kommune nær Hamar. (Foto: Knut Falchenberg)

(Knut Falchenberg)

—Man trenger en oppstiver når man letter med et bombefly for å slippe fire, fem tonn bomber i hodet på mennesker man har levet sammen med i en årrekke. Min personlige oppstiver under slike bombetokt var de kunnskaper jeg hadde om nazismens grusomheter, beretter krigsveteran, generalmajor og «problembarn» Johan K. Christie. Karakteristikken «problembarn» hører med fordi flygeneralen også under sin aktive tjenestetid i Luftforsvaret hevdet synspunkter som at F-16-kjøpet er bortkastet og at allierte tropper neppe vil unnsette Norge i en storkrig.

Det er fem år siden Johan Christie gikk inn for landing på slektsgården Vidarshov i Vang kommune etter å ha tjent Forsvaret i en mannsalder, sist som sjef for Luftforsvarets forsyningskommando på Kjeller. Mandag, 12. juni, fyller han 70 år.

Som ung student og hybelboer i Berlin opplevet han både krystallnatten og riksdagsbrannen. Da krigen kom skulle skjebnen føre ham som bomberpilot over fiendeland, og i frigjøringsåret skulle han få se resultatet av ødeleggelsene, inkludert sin egen Berlin-hybel i ruiner. Hele 48 bombetokt ble det på Christie, en innsats som statistisk sett gir en overlevelseschance på noen ganske få prosent.

— Der de satt bak spakene i tunglastede Lancaster og Halifax-fly, visste de altså hva bombene rammet?

— Ennå har jeg tyske studiekamerater som ikke skjønner at jeg kunne slippe bomber i hodet på dem. Jeg har også venner fra studietiden som fremdeles fastholder at de ikke visste hvilke grusomheter som foregikk under holocaust. Etter min mening kjente vi imidlertid alle hovedtrekk i den utvikling som utspant seg både før og

under krigen. Nettopp disse kunnskapene ble brukt som en oppstiver når jeg deltok i bomberald.

— Selvsagt var det en umenneskelig oppgave å slippe bomber over tyske byer der det bodde mennesker jeg selv hadde levet sammen med i en årrekke. Og hadde tyskerne vunnet, noe de mange ganger var på nippet til å gjøre, ville nok jeg, endt opp for en tysk Nürnberg-domstol. Men den gang så vi flyvere det som et privilegium å få komme fienden inn på livet. Vi følte at vi bidro til å vinne krigen, sier Christie.

Den mest givende tid under krigen opplevet Johan Christie i Eisenhower hovedkvarter. Der hadde han til oppgave å samordne norsk og utenlandsk innsats for å unnsette krigsfangene og deporterte som ved Tysklands sammenbrudd ennå var i live.

I årene etter krigen har krigsflyveren knapt ført et fly. Men han har allikevel holdt kruttet tørt.

Et fødselsdagsintervju bør også skue fremover, sier Christie, og fremholder at forsvarsdebatten i Norge konsekvent er kvalt.

—Grunnen til dette er trolig at vi idag har tverrpolitisk enighet om forsvarspolitikken. Hvis vi får en grundig debatt, kan enigheten gå tapt.

— I fredstid er Forsvarets viktigste funksjon den overvåkningsvirksomhet som drives til beste for hele alliansen. Når russerne skyter opp en rakett på Kola, formidler Norge umiddelbart beskjed. Våre lyttestasjoner og radarstasjoner fanger opp enormt med etterretninger allerede. Norges Orion-fly gjør en uvurderlig innsats på sine tokter, bare tenk på hvor desperat USA var da Keflavik-basen stod i fare. Hvis Orion-basen på Andøya ble truet med nedleggelse, skulle nok bestyrrelsen bli enda større, sier Christie, som selv engang har foreslått at norske fiskefartøyer bør utstyres med militært lytteutstyr.

Når samtalen forlater Orion-flyene, er flygeneralen rask til å fastslå at Luftforsvaret er den forsvarsgren som svakest kan forsvare sine bevilgninger. — Jagerflyet F-16 er det beste man kan få i sin prisklasse og kategori. Det er bare

det at flykjøpet er mangelfullt fordi det ikke passer inn i vårt forsvarskonsept. F-16 er avhengig av våre få store flyplasser, og i vesentlige deler av sine oppgaver også et radarkontrollapparat. Selv om mesteparten av forsvarsbudsjettet ble brukt til forsvar av én eneste flyplass, ville ikke det være nok til å stå imot et russisk angrep, sier Christie. Han medgir at de nye AWACS-flyene vil bedre situasjonen fordi disse er utrustet for å kontrollere luftrommet og vellede egne jagerfly. — Men også AWACS er sårbar og dyrt, fremholder Christie.

I stedet for å satse store beløp på Luftforsvaret, mener han at det er landforsvaret som virkelig trenger satsing. Generalmajoren mener det er åpenbart at Sovjet-Unionen ikke vil gå til noe isolert angrep på Nord-Norge. — Hvis vi skulle bli trukket inn i en konflikt ville det være i en storkrig, og da vil intet NATO-land ha tropper å avse til Norge. Soldater er jo noe alle har mangel på. På dette punkt er også norske myndigheter og militære ledere klare: De unnlater bevisst å si om de tror tropper kommer dersom en krig allerede har begynt. Her kunne klar tale være på sin plass, mener generalmajor Johan Christie.

Generalmajor Christie tok Hærens flyskole 1929-30 og ble diplomingeniør i flyteknikk ved Berlins tekniske skole i 1935. Christie begynte som flykonstruktør ved Kjeller flyfabrikk i 1935 og ble teknisk sjef for Hærens flyvåpen i 1940, var ved Flyvåpenets felleskomm. i London 1941 og var bombeflyver ved 35. skvadron RAF, stifinnergruppe 1942-44.

Han var Norges faste representant i Atlanterhavspaktens prod. og forsyningsutvalg, London 1949-52, ble direktør og sjef for Forsvarsdepartementets materielldirektorat i 1952 og var generalmajor og sjef for Luftforsvarets forsyningskommando fra 1963 til 1974.

Christie har mange høye innen- og utenlandske dekorasjoner, bl. a. Krigskorset med sverd, St. Olavs medaljen med ekegren og Krigsmedaljen.